

ÅRSPLAN 2018/2019

PRESTFOSS BARNEHAGE

"En engasjert, omsorgsfull, kunnskapsrik
og raus barnehage"

INNHOLDSFORTEGNELSE

1.	INNLEDNING	
1.1.	Forord	s.3
1.2.	Prestfoss barnehage	s.3
2.	HOVEDDEL	
2.1	Barnehagens visjon	s.4
2.2.	Danning gjennom omsorg, lek og læring	s.5
2.3.	Barnehagens satsningsområder og mål	s.7
2.4.	Tema i årshjulet	s.11
2.5.	De 7 fagområdene i Rammeplan	s.14
2.6.1.	Kunst, kultur og kreativitet	s.14
2.6.2.	Nærmiljø og samfunn	s.15
2.6.3.	Kommunikasjon, språk og tekst	s.16
2.6.4.	Etikk, religion og filosofi	s.17
2.6.5.	Kropp, bevegelse, mat og helse	s.18
2.6.6.	Antall, rom og form	s.19
2.6.7.	Natur, miljø og teknologi	s.20
3.	AVSLUTNING	
3.1.	Dokumentasjon & vurdering	s.21
3.2.	Barns medvirkning	s.22
3.3.	Overganger	s.22
3.4.	Foreldresamarbeid	s.24
3.5.	Personalsamarbeid	s.25
3.6.	Samarbeid med andre instanser	s.25

FORORD V/DAGLIG LEDER

Jeg ønsker foreldre, barn, personalet og andre samarbeidspartnere velkommen til barnehageåret 2018/2019.

Alle barnehager skal lage årsplan jmf. "Lov om barnehager". Årsplanen skal bygge på "Rammeplan for barnehager"; De sentrale prinsipper i rammeplanen er et helhetlig læringsbegrep og barnehagens egenart som arena for omsorg, danning, leik og læring.

Årsplanen skal være et arbeidsredskap for personalet, en grovplan for hva vi tenker å arbeide med gjennom barnehageåret, informasjon til foreldrene og et styringsdokument. Årsplanen skal gi rom for foreldrenes og barnas innspill underveis. Hver mnd utarbeider personalet på begge avdelingene månedsplan. Barnehagen vil i år også jobbe med, og ha et ekstra fokus på sosial kompetanse.

Spør hvis dere lurer på noe. Si til oss det du ikke er fornøyd med, og til andre det du er fornøyd med! Slik kan vi hele tiden utvikle oss, til det beste for alle!

Vi gleder oss, og ser fram til et nytt og spennende barnehageår!

Med hilsen

Mette Strand

daglig leder

Prestfoss barnehage

Prestfoss barnehage ble bygd i 1988 og er en privat foreldredrevet barnehage der bygget er eid av kommunen. Vi er en utvidet 2 - avdelings barnehage med 48 plasser. Det er en avdeling for barn i alderen 1-3-år og en avdeling for barn i alderen 3-6 år. Vi har en lavvo oppe i skogen som blir mest brukt av barna på den store avdelingen, og vi har et område utenfor barnehagen som heter Hundremeterskogen.

Barnehagen ligger i utkanten av et boligområde nær Prestfoss sentrum. Barnehagens nærmeste nabo er Prestfoss skole. Det er store naturområder nær barnehagen og vi bruker mye tid ute, uansett vær. Aktiv bruk av natur og nærmiljø gir mange muligheter. Gjennom kroppslig aktivitet lærer barn verden og seg selv og kjenne. Ved sanseintrykk og bevegelse skaffer barn seg erfaringer, ferdigheter og kunnskaper på mange områder.

BARNEHAGENS VISJON

Personalet i Prestfoss barnehage har utarbeidet noen verdier som gjenspeiler vår væremåte ovenfor barn og voksne i hverdagen. Disse verdiene er å være en engasjert, raus, omsorgsfull og kunnskapsrik barnehage. De fire verdiene kan ikke ses adskilt, for de flyter om hverandre ut ifra ulike situasjoner en barnehage hverdag gir.

Vi skal være en barnehage som er **engasjerte** for- og med barna. Dette gjennom å vise interesse for det barna sier og gjør. En viktig forutsetning er å være tilstede i nuet. Er vi mentalt tilstede åpner det for å være en lyttende voksen, gi positive tilbakemeldinger, anerkjenne og gi ros. Tilstedeværelse gir også muligheten til å kunne dele glede og humor. Dette er begreper som kan henges på å være **raus**. Vi skal gi av oss selv og være "godhjerta". Raushet er en del av å være **omsorgsfull**. Vi ønsker å ha et fang å kunne tilby, og hvert enkelt barn skal bli sett og hørt. Barna skal bli anerkjent for den de er og få ros til det de får til. Vi vil gi barna en fellesskapsfølelse og bli akseptert samt å skape tilhørighet i barnehagen og barnegruppa. Vi skal legge til rette for leik og et mangfold av opplevelser og ta aktivt del i dette. Forskjellige opplevelser åpner for undring på ulike plan, ved å kunne undre seg sammen med barna tar man også barnas initiativ. Gjennom dette gir vi barna **kunnskap** som er med på å fremme dems læring.

DANNING GJENNOM OMSORG, LEK OG LÆRING

" Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling".

(Barnehageloven paragraf 1 Formål)

I danning inngår oppdragelse som en prosess der voksne både leder og veileder neste generasjon og legger til rette for at barna skal bli selvstendige individer. Danning som livslang prosess handler om å utvikle evnen til å reflektere over egne handlinger og væremåte. Danning setter barna i stand til å håndtere livet gjennom å forholde seg prøvende og nysgjerrig. Danning er mer enn omsorg, oppdragelse, læring, utvikling og sosialisering, men rommer også alt dette.

Barnehagen skal gjennom gode samspillsituasjoner legge til rette for dannelsprosesser. Vi skal gi barna omsorg og nærhet. Vi skal gi barna utfordringer og mulighet til å utvikle kunnskaper og ferdigheter, og støtte barna slik at de kan lære seg å handle omsorgsfullt og etisk. Det er viktig å legge til rette for ulike samhandlinger, muligheter og utfordringer, så barna kan få erfare seg selv i et større fellesskap som barnehagen er, i forhold til sin rolle i hjemmet. Vi bruker leiken som metode i barnas helhetlig utvikling. Ut i fra alder og individuelle forutsetninger skal vi støtte og oppmuntre barna i deres sosiale utvikling.

«Barn kan uttrykke seg på mange måter i lek, og leken har en selvskreven og viktig plass i barnehagen. Barnehagen skal bidra til den gode barndommen ved å gi alle barn muligheter for lek. Leken har betydning for barns trivsel og som grunnleggende livs- og læringsform. I barnehagen skal barna få oppleve lek både som egenverdi og som grunnlag for læring og allsidig utvikling.» (Rammeplan s.16.)

Allsidig lek er et vilkår for at barna kan få utvikle sine muligheter, og er et mål i seg selv. Gjennom lek frigjør barna egne krefter, evner og anlegg, de prøver ut sine erfaringer, bearbeider sine opplevelser og utvikler tankene sine. Barn lærer når de leker, og å leke er det barna vil framfor noe annet. Videre utløser deres fantasi, nysgjerrighet og skapertrang. Gjennom lek overfører de større barna særegne trekk i barnekulturen til dem som er mindre. Leken er en frivillig, selvstyrt og en selvtilfredsstillende virksomhet. Barnet leker fordi de har lyst. Det vi kaller den frie leken kan derfor bare planlegges indirekte, ved at barna har tilgang på utstyr og materiell og at leken har fast plass på planen.

Vi jobber med å tilrettelegge det fysiske miljøet best mulig i forhold til barnegruppa. Barna henter imidlertid næring til leken fra erfaringen og opplevelsene de gjør i den

virkelige verden. De som har mest erfaringsgrunnlag vil leke mest og med størst variasjon. Derfor kan den frie leken planlegges indirekte ved at barna får allsidig og mangfoldig opplevelser både i og utenfor barnehagen. De voksne skal delta og stimulere, hjelpe til så barna ikke alltid får de samme rollene, gi leken nye elementer, variasjon og impulser. Vi voksne må legge til rette kontinuerlig, for at den frie leken blir inspirerende, god lærerik for barna.

BARNEHAGENS OVERORDNEDE MÅL

Sosial kompetanse er en av de grunnleggende ferdighetene, som utvikles kontinuerlig gjennom handlinger og opplevelser. Barnehagen gir barna mulighet til å få gode samspillerfaringer ved å tilrettelegge for meningsfulle aktiviteter, vennskap, et godt fellesskap og skape gode relasjoner. Sosial kompetanse handler om å kunne samhandle positivt med andre i ulike situasjoner.

Danning er også et sentralt begrep innenfor sosial kompetanse, og har som mål at barn skal utvikle selvstendighet og trygghet på seg selv som individ, og egen personlig og kulturell identitet.

Vi vil at hverdagen til barna i barnehagen skal være preget av omsorg, lek og læring. Da vil barns sosiale kompetanse både bli uttrykt og bekreftet ved at de viser evne til å leve seg inn i andres situasjon og viser medfølelse. Barn kan i svært ung alder vise at de bryr seg om hverandre, og hjelpe hverandre og løse konflikter. Barna ser opp og lærer mye av de voksne i barnehagen, så det er også viktig med gode voksne rollemodeller som er tilstedeværende, støttende og stilas byggende, og som barna kan bruke som en referanse i sin sosiale utvikling.

(Setninger fra den nye rammeplanen, barnehagens verdigrunnlag)

«Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse.

«Barnehagen skal gi rom for barnas ulike forutsetninger, perspektiver og erfaringer og bidra til at barna, i fellesskap med andre, utvikler et positivt forhold til seg selv og tro på egne evner. Barn skal møtes med empati og få mulighet til å videreutvikle egen empati og evne til tilgivelse»

«Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta»

«Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt

«Barnehagen skal bygge sin virksomhet på prinsippet om likestilling og ikke-diskriminering og bidra til at barna møter og skaper et likestilt samfunn»

«Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen «(bærekraftig utvikling)

«Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser»

Vi vil ha fokus på og gi barna trygghet og muligheter til mestring som er med på å styrke barns selvhevdelse.

Inkluderende barnehage- og skolemiljø

Sigdal kommune er i gang med et stort prosjekt for barnehager og skoler som arbeider for et trygt barnehage- og skolemiljø. I rammeplanen for barnehagen står det at barnehagene skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.

Vi ble en del av dette prosjektet året 2017. Gjennom foregående år har det blitt utarbeidet en plan for hvordan vi ønsker å arbeide med dette viktige temaet i vår barnehage. Denne planen omfatter forebygging og tiltak om vi skulle komme i situasjoner som omfatter dette temaet.

Personalet i Prestfoss barnehage har gjennomført ståstedsanalysen. Under punktet; «personalet i denne barnehagen stopper diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre» var barnehagen ikke tilstrekkelig fornøyd med resultatet. Vi har derfor besluttet å jobbe aktivt for bedring på det ovennevnte punkt. Videre må vi jobbe med det fysiske miljøet slik at barn får mulighet til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter, slik at leker og materiell er tilgjengelig for barna; og med barns medvirkning - oppmuntre barna til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagen.

Mål:

Vi gir barna livsmestring gjennom god sosial kompetanse, medvirkning og positiv selvhevdelse.

Delmål:

- Personalet i denne barnehagen skal stoppe diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre.
- Tilstedeværende voksne.
- Gi barna mestringsstrategier.

Målindikator: barnesamtaler, observasjon, medarbeidersamtaler, ståstedsanalyse, foreldreundersøkelse og foreldresamtaler.

Avdeling Blå:

I oppstartstiden og tilvenningsfasen legger vi vekt på trygghet, tilknytning og å bygge gode relasjoner. Dette er grunnleggende for at barna skal bli trygge i sin barnehagehverdag slik at de kan slippe seg løs i leiken og bygge vennskap.

Hverdagen på Blå er preget av gode og faste rutiner. Dette er med på å gi trygghet og forutsigbarhet for barna, noe som vil hjelpe dem på veien i det sosiale livet i barnehagen.

Gjennomgående i barnehagehverdagen vil barna hele tiden få brukt og øvd på sin sosiale kompetanse gjennom samspill, lek, aktiviteter og rutiner. Læring vil ligge i alt barna gjør gjennom barnehagehverdagen. Vi legger tidlig til rette for at barna skal få prøve ting selv på veien mot å bli selvstendige.

I arbeidet med barnas sosiale kompetanse er både personalet og foresatte viktige rollemodeller, og vi må være bevisst dette i hverdagen sammen med barna. Dette gjelder både tale- og væremåte.

Gjennom dette håper vi at barna til oppleve trygghet og får mulighet til mestring, slik at barnets selvtillit og selvfølelse styrkes.

Avdeling Grønn:

I oppstartstiden og tilvenningsfasen legger vi vekt på trygghet, tilknytning og å bygge gode relasjoner. Dette er grunnleggende for at barna skal bli trygge i sin barnehagehverdag slik at de kan slippe seg løs i leiken og bygge vennskap.

I arbeidet med å skape gode relasjoner og utvikle barnas sosiale kompetanse er både personalet og foresatte viktige rollemodeller. Vi må være bevisst dette i hverdagen sammen med barna. Å vise at vi er genuint interessert i barna, gode blikk, smil, hilse med navn og anerkjenne de, er grunnleggende for å skape gode relasjoner. Vi må møte hvert enkelt barn med respekt og hver og en skal bli rettfærdig behandlet.

På avdeling Grønn vil vi for de største barna gjennomgå et systematisk opplegg som heter Mitt valg.

Målet med «mitt valg» er å hjelpe barn til å utvikle en positiv og emosjonell kompetanse, som de kan bruke i møte med livet.

Vi har også gått til anskaffelse av et helt nytt og spennende materiale som systematisk skal styrke barns kjennskap til egne og andres følelsesliv. Dette opplegget heter Elviras empatikalender og er et samlingsbasert verktøy som er lett og morsomt å bruke.

I barnehagen må vi ha evne til å se det enkelte barnet, imøtekomme behov og bidra til mestringsopplevelser. Vi skal gjøre hverandre gode og bidra til et utviklende positivt fellesskap. Vi skal bidra til at foreldre opplever stolthet og trygghet for at deres barn går i nettopp denne barnehagen. For å lykkes med arbeidet i barnehagen

må vi reflektere over oss selv, forstå hvordan vi virker på andre og tolker andre. Relasjonene vi etablerer oss voksne imellom og til barna og foreldrene deres, danner grunnlag for alt pedagogisk arbeid i barnehagen. Hvem vi er betyr noe for dem vi er i kontakt med – hver eneste dag. En godt utviklet relasjonskompetanse hjelper oss langt på vei. Mennesker bygger sin identitet og selvbilde gjennom relasjoner.

Prosjektjobbing i barnehagen.

Prosjektjobbing er noe nytt vi har tenkt å prøve oss på i barnehagen. Dette blir tema dette barnehageåret. Dette er en omvendt jobbeform. Vi vet ikke hvordan resultatet blir. Noen prosjekt kan være lange, andre blir korte, utifra interessen til barna. Det er barna som kommer med ideer, og vi voksne som hjelper barna med å utføre ideene. Vi lager tankekart, skriver ned det barna kommer på, barns medvirkning er viktig.

«Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.»

(Barnehageloven §3)

«I et prosjekt fordyper man seg i et tema sammen med de andre. Ved første øyekast kan prosjektarbeid se ut som en parallell til tema arbeid, men til forskjell fra prosjektmetoden er temaarbeid langt mer voksenstyrt og fastsatte, konkrete og spesifikke mål for barns læring. Prosjektmetoden har fokuset på å inkludere og anerkjenne barns kompetanse.

I et prosjekt setter ikke den voksne opp krav eller spesifikke mål for hva et tema skal inneholde på forhånd, fordi krav, mål og forventninger lett kan komme til å overta styringen og retningen på et prosjekt, og dermed er det lett å glemme den drivkraften som kommer fra barns engasjement og fascinasjon.»

Hvordan skal dette gjennomføres:

Foregår i mindre grupper, der det blir lagt vekt på samspill og samarbeid mellom barna.

Temaorientert, tar utgangspunkt i et tema som fascinerer og engasjerer barna.

Prosesorientert, prosessen og samspillet mellom barna er sterkt prioritert.

Den voksne dokumenterer og synliggjør barns spørsmål, utsagn og forskjellige skapende uttrykk. Dokumentasjonen benyttes som redskap og inspirasjon til å utfordre barn ut fra hvor de befinner seg i prosessen. (Alice Kjær, Prosjektarbeid i bhg)

TEMA I ÅRSHJULET 2018/2019

August/September: Tilknytning og vennskap

Avdeling Blå - vi fokuserer på:

Bli kjent med barn, voksne, rutiner og barnehagehverdagen. Tid og rom til å knytte gode relasjoner. De minste barna trenger å oppleve trygghet og tilhørighet, som vil legge det beste grunnlaget for videre leik, læring og utforskning.

Årstid høst.

Avdeling Grønn:

Vi har fokus på trygge rammer. Vi har mål om en trygg overgang for alle. Der alle barn skal føle seg inkludert og viktig. Vi har mål om å skape gode relasjoner mellom barna og med voksne.

For å oppnå dette skal vi bruke mye tid sammen med barna. Være rollemodeller i gode rutiner. Vi skal være lyttende ovenfor barnas ideer.

Vi kommer til å være innom mitt valg med starten i fra dette programmet som handler om hvordan vi vil ha det. Tema 1: Vi vil ha et godt miljø.

Oktober/november: Kroppen vår

Avdeling Blå - vi fokuserer på:

Førstehjelpsuke og psykiskhelseuke. Uteleik og gymsal er to arenaer som bidrar til andre kroppslige utfordringer enn inne. Få kjennskap til menneskekroppen, benevne kroppsdelene. Bilder og bøker om kroppen. Følge maten inn i munnen - hva skjer videre med maten? Mat; hva er bra for kroppen vår? Hva er ikke bra? Helse. Denne perioden vil vi måle høyden på barna og merke dette av på en planke i garderoben, vi måler på nytt i mai/juni, da blir det spennende å se hvor mye barna har vokst. Formingsaktiviteter.

Årstid høst.

Avdeling Grønn:

Prosjektjobbing

Mitt valg. Vi jobber med å lytte til hverandre. Vi er en gruppe og hva gjør vi når vi blir sinte. Tema 2: Vi arbeider sammen.

Desember: Advent og jul

Avdeling Blå - vi fokuserer på:

Den rolige og undrende førjulstiden, advent. God tid til juleverksted og kos. Etikk og filosofi. Vi baker.

Årstid vinter.

Avdeling Grønn:

Den rolige og undrende førjulstiden, advent. God tid til juleverksted og kos. Etikk og filosofi. Vi baker.

Januar/ februar: Eventyr og fortelling

Avdeling Blå - vi fokuserer på:

Eventyr/fortelling, bruke ulike formidlingsmåter. Bearbeide inntrykk gjennom skapende virksomhet inne og ute. Kreativ utfoldelse. Farge. Form.

Årstid vinter.

Avdeling Grønn:

Prosjektjobbing

Tema 3 i mitt valg. Vi tar beslutninger. Vi jobber med å ta gode beslutninger og trygge valg.

Mars/April: Natur og dyr

Avdeling Blå - vi fokuserer på:

Uteleik og turer i skogen. Dyr og liv i skogen, få kunnskap om dyr og dyreliv. Bli glad i naturen. Bærekraftig utvikling. Ta med fra naturen inn - formingsaktiviteter. Se etter vårtegn.

Årstid vår.

Avdeling Grønn:

Prosjektjobbing

Tema 4 i mitt valg. Vi tar vare på kroppen vår. Vi er forsiktige med kroppen vår. Vi er forsiktige med medisiner og gift. Vi lærer om gode og vonde berøringer.

Mai/Juni: Nærmiljøet

Avdeling Blå - vi fokuserer på:

Bli kjent med eget nærmiljø. Utforsker og gå på turer i nærmiljøet. Bli kjent med steder i nærmiljøet.

17. mai.

Årstid sommer.

Avdeling Grønn:

Prosjektjobbing

Tema 5 i mitt valg. Vi tar vare på hverandre. Vi gjør hverandre glade. Vi gir hverandre ros. Vi har en familie. Vi er som en regnbue.

Hva er et bærekraftig fellesskap?

Juli: Vi toner ned

DE 7 FAGOMRÅDENE I RAMMEPLANEN

Her tar vi utgangspunkt i rammeplanens 7 fagområder, og delt inn i ulike alderstrinn som viser progresjonen innen de ulike fagområdene. Dette er ment som et verktøy for personalet i barnehagen, og gir et bilde hvordan vi jobber med de ulike temaene i de forskjellige aldersgruppene.

De ulike fagområdene vil vektlegges forskjellig fra år til år, ut i fra årets temaer og mål.

Kunst, kultur og kreativitet

Barn skaper sin egen kultur ut fra egne opplevelser. Barna skal få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon.

1-2år	3-4år	5-6år
-Bevegelse til ulike typer musikk og opplevelse av rytmer. -Maling (fingermaling og maling med pensel) -Modell leire -Ha tilgjengelig utkledningsklær, bøker og bilder. -Farger	-Få erfare ulike materialer -Formingsaktiviteter (som perle, lage smykker, male, tegne, veve) -Eventyr og sanger -Ha tilgjengelig utkledningsklær, bøker og bilder.	- Bearbeide inntrykk gjennom aktiviteter -Eventyr og sanger -Ha tilgjengelig utkledningsklær, bøker og bilder. -Få kjennskap til ulike kulturer. - Legge til rette for samhörighet og kreativitet gjennom formingsaktiviteter

Nærmiljø og samfunn

Barnehagen skal bidra til at barn møter verden utenfor familien med tillit og nysgjerrighet. Barna skal ha medvirkning i å utforske og oppdage nærmiljøet sitt. Barna skal få oppleve tilhørighet til nærmiljøet gjennom erfaring med lokale tradisjoner, samfunnsinstitusjoner og yrker. Kulturelt mangfold, ulike levevis og ulike familieformer er en del av fagområdet.

1-2år	3-4år	5-6år
-Gå turer i nærmiljø -Delta i praktiske gjøremål gjennom barnehage hverdagen -Gi barna opplevelse om at alle er like mye verdt uansett alder, kjønn -De skal få oppleve at de er en del av fellesskapet i barnehagen. -Barna skal få oppleve at de blir sett og hørt. De lærer gjennom medvirkning og erfaringer som gjøre dem forberedt på å møte verden utenfor barnehagen.	-La barna få hjelpe til i barnehage-hverdagen og med praktiske gjøremål. -Barna skal oppleve at de er en del av ulike miljøer. (Familie - Barnehage - Sigdal - Norge) -Gå turer i nærmiljø. -Reise på turer: f eks gårdsbesøk, kirken, skolen, biblioteket, kommunehuset.	- Skoleforberedelser (overgang barnehage - skole) Herunder bli kjent med barna fra de andre barnehagene de skal starte i samme klasse med. (gjennom besøksdager) -Turer i nærmiljø (brannstasjon, politistasjon, bank) -Gi barna begynnende kunnskap om menneskerettighetene, spesielt barnekonvensjon. Gjennom samtaler og FN-dagen. - Sigdalsheimen -eldre - Markere samefolkets dag - Få erfaringer med å ferdes trygt i nærmiljøet Trafikk-«opplæring»

Kommunikasjon, språk og tekst:

Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Barnehagen skal bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. Språket er avgjørende for læring, håndtering av sosiale relasjoner og å danne vennskap.

1-2år	3-4år	5-6år
- Fri tilgang på bøker; pekebøker, klaffebøker. -Begrepslæring, ordsetting og begreper i hverdagssituasjoner -Lyttelapper og sangleiker -Enkle rim og regler -Benytte konkrete	-Rim og regler -Enkle eventyr -Begrepslæring ved språkposer, og snakkepakken -Overbegrep -Presentere bokstaver og tall -Munnmotorisk trening -Språklek -Fri tilgang på bøker med mye bilder og lite tekst -Høytlesning	-Dramatisere eventyr -Øve på å skrive navnet sitt -Gjenfortelling -Lage egne sanger, og dikt -Skriftspråkstimulerende aktiviteter -Språklek -Bøker og høytlesning - Rim og regler - Lekelesing og lekeskriving gjennom lese- og skriveaktiviteter

Etikk, religion og filosofi

Barnehagen skal gi barna innsikt i og respektere det mangfoldet som er representert i barnegruppen. Barna skal få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn. Vi skal grunne over spørsmål, hva er riktig og galt, undre seg og oppleve høytider.

1-2år	3-4år	5-6år
-Synge sanger knyttet til høytidene jul og påske. -Lage enkel jule - og påskepynt -Julefrokost og påskelunsj -Skape fellesskapsfølelse i gruppa	-Formidle tradisjoner gjennom våre faste høytider som advent, jul, påske, karneval, 17.mai, solfest. Samtale og undring rundt temaene. -Kirkebesøk, se på kirkebygget -Utvikle empati, ta hensyn og bry seg om andre - Normer og verdier	-Tradisjonsformidling -Samtaler om de store spørsmålene, filosofering og undring -Opplive medvirkning, og ta hensyn til andres meninger. - Markere merkedager, høytider og tradisjoner i andre religioner som er representert i barnehagen

Kropp, bevegelse, mat og helse

Aktiv bruk av natur og nærmiljø har stor betydning for motorisk utvikling og kroppsbeherskelse.

Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse.

Gjennom medvirkning i mat- og

måltidsaktiviteter skal barna motiveres

til å spise sunn mat, få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse og skape samspill og fellesskap barn/barn og barn/voksen.

1-2år	3-4år	5-6år
-Bli kjent med kroppen. Bli vant til å bruke kroppen f.eks. lære å gå. -Sansing -Innspasningsspill / puttelek -Musikk/bevegelse -Være ute -Gode rutiner ved måltid, hvile, stell og garderobesituasjon -Gymsal - Være med på å tilberede måltider	-Bli kjent med kroppen, kroppsdelene og funksjoner -Utforske uteområde. Små turer i ulendt terreng -Lek med ball - sparke og kaste -Gymsal -Puslespill, nabbi perler, lego -Kle på seg selv med litt hjelp -klipping, bruk av saks -Utegruppe i lavvoen. Turer i nærmiljøet og i ulendt terreng. -Sykle på trehjuls sykkel/moped. -Grunnleggende bevegelser.(Veksler fot når en går i trapp). -Musikk/bevegelse med bl.a. Mini Røris -Bli kjent med sansene -Sunt kosthold, medvirkning i mat- og måltidsaktiviteter	-Bli kjent med kroppen, kroppsdelene og funksjoner -Klipping, bruk av saks. -Hinderløype, ute og inne. -Kle på seg selv. -Lek med ball. Ta imot og sprette. -Bli kjent med og sette ord på div. følelser -Kunnskap om kroppen og organene. -Lekeskriving. Kan tegne, kopiere kryss, sirkel og trekant. -Ski -Musikk/bevegelse med bl.a. Mini Røris - Perling på brett/tråd - Bruke fotballbanen - Sunt kosthold, medvirkning i mat- og måltidsaktiviteter

TURGRUPPE: Gå i ulendt terreng tilpasset modenhet, lage mat på bål, samle naturmateriale og bruke tingene til lek f.eks. bondegård. Utvikle forståelse for grunnleggende matematiske begreper, natursti, gå på oppdagelsesferd i omegn, bruke redskap som saq og kniv.

Antall, rom og form

Barn utforsker rom og form og er tidlig opptatt av tall og telling. Gjennom lek, hverdagsaktiviteter og eksperimentering utvikler barna matematisk kompetanse. Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv være kreative og skapende.

1-2år	3-4år	5-6år
-Div telling, rim/regler, sanger -Rydde og sortere -Finne igjen tingene sine i rommet. F eks finne kosedyr, smokk, klær og sko. -Sortere etter form og farge -Innpasningspuslespill -Bruke her og nå situasjon	-Bygge -og konstruksjonsleik -Øve på former, lengder og farger -Sortere etter farge, form og lengder -Nabbi perler -Baking (mål, vekt, antall) -Ukas barn -Ulike spill -Gjøre barna kjent med dag, dato og måned.	-Innføre siffer/antall -Mengder og begreper -Øve på ulike former (sirkel, firkant, trekant, rektangel...) -Skolegruppe -Gjøre barna kjent med dag/dato og måned. - Telling. - Småperler

Natur, miljø og teknologi

Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen. Opplevelser og erfaringer i naturen kan fremme forståelse for naturens egenart og barnas vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling.

1-2år	3-4år	5-6år
-bruke uteområdet i barnehagen -undre seg/eksperimentere over det som skjer ute i naturen, leike i søle, snø. -gå korte turer i og rundt barnehagen og nærmiljøet. -se på fuglene utenfor vinduet, mate dem. -sandkasseleik -leke i søle og snø. Ake med og uten hjelp.	-bruke uteområdet og nærmiljø til å bevege seg på -sandkasseleik -lavvo, gå turen opp og ned, på beina og prøve litt på ski. -bruke god tid, kunne undre seg over det en ser eller hører på veien. -leike i naturen, ikke ødelegge noe. -se på spor i naturen som er laga av dyr, fugler, vær, menneske. -mate fuglene, ekorna -lage bål, lage mat -følge med på vær og temperatur -eksperimentering/ Forskning -kunnskap om hva man kan spise/ikke spise i naturen -bålbrenning, lære å passe seg for bålet	-lavvo gå turen opp og ned, på beina og på ski, leike på ski rundt lavvoen -undre seg over det vi ser på veien, ta oss god tid -se på spor i naturen etter dyr, fugler, vær, menneske -spikke på kvister -lage hytte av bar og kvister og nedfall. -bruke bekken og naturen rundt lavvoen -gardsbesøk. -leike i naturen, bruke den slik den er, -ta vare på naturen slik den er, ikke ødelegge noe -lage bål, lage mat -gjøre ulike eksperiment/ forskning -undre seg over årstidene, se på vær og temperatur

Motivasjon til å være ute i naturen er viktig. Men vi må huske på at det er vi som låner naturen og at det er vår plikt å ta vare på den. Derfor skal vi lære barna å bruke den uten at vi ødelegger den for de som kommer etter. Ikke sette for store spor etter oss.

DOKUMENTASJON OG VURDERING

Et av kravene som Rammeplanen fastslår, er at personalet i barnehagen skal dokumentere og vurdere det pedagogiske arbeidet. Ved å dokumentere og vurdere vil personalet i barnehagen kunne gjøre en bedre jobb og kvalitetssikre det pedagogiske arbeidet.

«Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet kan gi foreldre, lokalmiljøet og kommunen som barnehagemyndighet informasjon om hva barn opplever, lærer og gjør i barnehagen, og om hvordan barnehagen oppfyller kravene i barnehageloven og rammeplan. (Rammeplanen 2017, s 39)

Personalet i barnehagen observerer og vurderer situasjonene i barnehagen fortløpende. Vi vil bruke digital fotoramme, plakater med tekst bilder, og produkter fra barna for å dokumentere til foreldrene. Samtidig er dette viktig for å reflektere sammen med barna i etterkant, samt refleksjoner og vurderinger i personalgruppa. Vi vil bruke avdelingsmøter, ped.ledermøter og personalmøter til denne type arbeid.

Vi vil fortløpende evaluere aktivitets-/månedspaner. Begge avdelingene vil evaluere planer og temaer og gi en tilbakemelding når ny plan gis ut til barn og foreldre. Evalueringer og vurderinger av slike planer vil finne sted på ped.ledermøter og avdelingsmøter. Planer som er knyttet til hele virksomheten som for eksempel årsplan og plan/info for nye barn i barnehagen, vil evalueres på ped.ledermøter og personalmøter. Vurdering og evaluering er viktig for hvert enkelt barn samtidig som det er viktig for å kunne fornye virksomheten og barnehagen som organisasjon.

BARNES MEDVIRKNING

«Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet. «

(Barnehageloven §3)

For at vi skal ta enda mer tak i barns medvirkning vil avdeling Grønn ha fokus på prosjektjobbing. Det er barna som kommer med ideer, og vi voksne som hjelper barna med å utføre ideene. Vi lager tankekart, skriver ned det barna kommer på, barns medvirkning er viktig.

Alle barn i barnehagen har rett til å få være med å medvirke til sin egen hverdag. Hvordan barnet får være med å medvirke er avhengig av alder og funksjonsnivå. Barna bruker både kroppslige og språklige uttrykk for å fortelle oss hva de ønsker å gjøre og hva de viser at de liker å gjøre. På avdeling blå vil de kroppslige uttrykkene dominere siden mange av barna der ikke har et så godt utviklet språk. På avdeling Grønn vil de språklige uttrykkene være like viktige.

I hverdagen tar vi hensyn til barns innspill, og legger opp aktiviteter ut fra dette. «Møter» med de store om hva de ønsker og gjerne vil gjøre.

I dette arbeidet sammen med barn er det viktig at vi som voksne setter av tid til å tolke kroppsspråk, følelsesuttrykk og det verbale språket til barna. Vi må ha tid til å lytte og delta i samtaler med ungene. På den måten vil barna få erfare at de blir hørt og tatt på alvor.

OVERGANGER

NÅR BARNET BEGYNNER I BARNEHAGEN

Hvordan barn takler overgangen fra å være hjemme med foreldre til å begynne i barnehagen er individuelt og varierer for hvert enkelt barn. Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen (Rammeplanen 2018, s.33). Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og andre barn (Rammeplanen 2018, s.33). For at overgangen skal oppleves så trygg som mulig for barn og foreldre får barnet utdelt en kontaktperson som barnet og

foreldrene forholder seg til aller nærmest i oppstarten. Det blir også tilbudt en overgangssamtale hvor foreldre forteller om sitt barn til kontaktpersonen.

OVERGANG INNAD I BARNEHAGEN

Personalet i barnehagen skal gi rom for at barn og foreldre blir kjent med den nye avdelingen de skal starte på. Dette gjøres ved at barnet får være med i aktiviteter, grupper og være på den nye avdelingen å leke.

OVERGANG BARNEHAGE - SKOLE

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning» (Rammeplan 2017, s. 33)

Vi i barnehagen har i samarbeid med skolene og kommunen laget en års kalender for overgangen mellom barnehage - skole. En viktig del av samarbeidet er fadderordning som skolene har. Alle som skal begynne på skolen får tildelt en fadder fra 5. trinn, som skal følge dem det første året på skolen. Barna skal bli kjent med skolen og med fadderne sine.

I slutten av dette barnehageåret er det 9 barn som skal gå over i skolen høsten 2019.

Det aller viktigste før barna begynner på skolen er at de forstår de sosiale reglene. Det er viktig å arbeide med vennskap og samhold, slik at barna føler at de kjenner hverandre og er trygge i skolegruppa. "Skolestartergruppa" vil være sammen ca 1 gang i uka. Barna vil få anledning til å komme med forslag til aktiviteter de skal gjøre (jmf. barns medvirkning).

Videre ønsker vi å gi barna kunnskap og ferdigheter som kan gi et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen gjennom:

- Samtale om ulike temaer, øve på å snakke når andre hører på, være i fokus på en positiv måte.
- Få kjennskap til rim/rimord. Språkstimulering, begreper.
- Konsentrasjon og aktiv lytting.
- Øve på praktiske egenskaper som blyantgrep, klippe
- Samarbeidsoppgaver
- Tall, mengder, former
- Lære bokstaver og deres lyder.
- Farger

FORELDRESAMARBEID

“ Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.....” (Barnehageloven §1 formål). Barnehagen skal støtte og ta hensyn til det enkelte barn, samtidig som hensynet til fellesskapet ivaretas.

I samsvar med Lov om barnehager skal barnehagene ha et foreldreråd som består av foreldre/foresatte til alle barn i barnehagen.

Det å skape gjensidig åpenhet og tillit mellom foreldre og personale er noe vi legger stor vekt på. Det meste av dette arbeidet skjer i det daglige og gjennom foreldresamtaler. Barnehagen gjennomfører brukerundersøkelse hvert år, og vi oppfordrer alle til å fylle ut denne. Hvis det er klager skal disse rettes til styrer. De mer formelle kanalene for å sikre foreldresamarbeidet er gjennom: Foreldremøter, foreldresamtaler og møter i samarbeidsutvalget.

I «Lov om barnehager» står det bl.a. at barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek. Barnehagen skal støtte og ta hensyn til det enkelte barn, samtidig som hensynet til fellesskapet ivaretas. Dere som foreldre må derfor ha en forståelse for at du og barnet ditt nå er en del av en større gruppe der alle skal møtes på midten; dere må ha en forståelse for at deres ønsker kan være i stikk og strid med en annens ønsker. Som barnehageforelder er du en del av en større gruppe der du må legge deg på et nivå der du møter flertallet. Det er en krevende øvelse, men gjør mye for miljø og trivsel.

Ved oppstart og tilvenning i barnehagen, har vi et møte med foreldrene og barna før sommerferien. Vi forteller litt om barnehagen, hva som er viktig de første ukene og hva vi vektlegger i denne perioden. Foreldrene får utdelt heftet «Velkommen til Prestfoss barnehage».

PERSONALSAMARBEID

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes. Daglig leder og pedagogiske ledere har ansvar for at barnehagens mål og rammer er klarlagt for personalet, og at det utvikles en felles forståelse for målene blant medarbeiderne og for at foreldrene får god og tilstrekkelig informasjon om barnehagens virksomhet. For at vi skal nå dette blir det gjennomført: Plandager, personalmøter, avdelingsmøter, nettverkssamlinger, samtaler i personalgruppen, ped.ledermøter, assistentveiledning.

SAMARBEID MED ANDRE INSTANSER

PPT - pedagogisk psykologisk-psykologisk tjeneste. En rådgivende og sakkyndig instans for barnehager og skoler som hjelper de med tilrettelegging og veiledning i forhold til barn som trenger et tilpasset opplegg ut fra særlige behov og forutsetninger.

Barnevern. En naturlig instans å samarbeide med, med tanke på forebyggende tiltak for å sikre barn trygge og gode oppvekstvilkår. Barnehagen er også pliktig til å melde fra til barnevernet når de er bekymret for barns utvikling og oppvekstvilkår.

Helsestasjon. Barnehagen bruker et skjema i forhold til tverretatlig samarbeid der dere som foreldre/foresatte frivillig gir tillatelse til å overføre relevant informasjon mellom helsestasjon, barnehage og skole for å sikre et helhetlig læringsløp.

Flyktningetjenesten.

En tjeneste vi samarbeider med